

UUSIX-VERSTAAT

Sosiaalinen tilinpäätös 2016

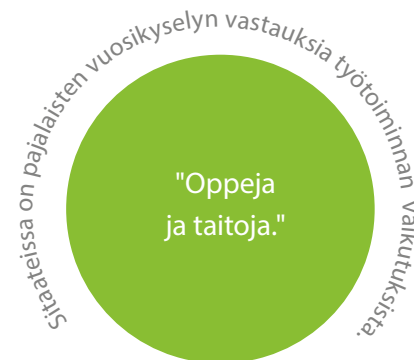
Helsingin kaupunki
Sosiaali- ja terveysvirasto

Uusix

Sisällysluettelo

Työstä uudelleen elinkeino	3
Uusix-verstaiden kehityshistoria.....	4
Leena viihtyi työssään Uusixilla lähes kaksi vuosikymmentä	6
Tililuokka 1	8
Uusix-verstaat katkaisi yhdeksän vuoden työttömyyden.....	11
Tililuokka 2	12
Tililuokka 3	18
Tililuokka 4	24
Kohti tulevaa.....	28
Tuukan tie Uusix-verstailla johti kuntouttavasta työtoiminnasta palkkatyöhön	30
Eija on ommellut Uusix-verstailla jo seitsemän vuotta	33

Uusix-verstaat: Sosiaalinen tilinpäätös 2016
© Uusix-verstaat
Toimitus: Vuokko Oikarinen, Heidi Mäkelä,
Krishna Regmi, Anna Voitila, Antti Marttila,
Päivi Tolvanen-Piironen, Teija Lastu,
Heikki Kela ja Eeva-Liisa Bahnaan
Taitto: Tuukka Semi ja Eeva-Liisa Bahnaan
Osia kannesta: Starline / Freepik
Painopaikka: Nextprint Oy
Helsinki 2017

Työstä uudestaan elinkeino

Maailmantalouden pitkä paikallaan polkeminen on johtunut teollisen kapasiteetin, työvoiman ja pääoman ylitarjonnasta verrattuna kysyntään, jota on syönyt kilpailu työn kustannuksilla. Työtä on silputtu irti työsuhteista omalla riskillä tehtäväksi keikkailuksi pätäläisenä, vuokratyöntekijänä tai itsenäisenä alihankkijana. Työ ei ole enää taannut kaikille tekijöilleen eläkettä eikä muuta sosiaaliturvaa.

Mitä enemmän työmarkkinakansalaisuus on haperunut, sitä tiukemmaksi suhtautuminen työntekoon on muuttunut. Normina esitetään, että kaiken työn pitäisi kelvata, vaikka se ei kannattaisi tekijälleen taloudellisesti. Etenkin nuorille työtä tarjotaan ilmaisena harjoittelumahdollisuutena, työnhaussa kelpaavan CV:n välttämättömänä ehtona.

Vakinaisten ylityöllisyyden ja puskurityövoiman alityöllisyyden yhteiskunta tuottaa tarpeetonta stressiä ja heikentää työn jälkeä. Työn jäljen heikentäminen iskee suoraan työn palkitsevuuteen, nimittäin aikaansaamisen ja tarpeellisuuden tunteeseen. Työhyvinvointi perustuu kontrollin ja optimismin yhdistelmään: olla omalla paikallaan, kokea vaikuttavansa asioihin ja saada osaamiselleen toisten tunnustusta. Yrittäminen voi lannistua, jos ponnistuksen ja palkinnon suhde ei toimi.

Pahimmissa työmarkkinaennusteissa 85 % länsimaiden työvoimasta määritellään marginaalituottavuudeltaan niin heikoksi väeksi, etteivät he pärjää globaalissa kilpailussa. Mutta se, mikä on kokonaistaloudellisesti tehokasta, voi repiä yhteiskuntia ja hajottaa yksilöitä. Työn tulisi siunata tekijänsä, ei kirotta.

Tähdättäessä vertailukelpoihin huipputuottoihin suuri osa tarpeellisista töistä jää tekemättä siinä missä ihmisten enemmistö tuomitaan tarpeettomuuteen. Tuomion oikeellisuutta on onneksi alettu epäillä, vaikka merkkejä paremmasta löytyy vasta heikoista signaaleista.

Yksi niistä on Uusix-työpajojen tapa muuttaa asiakkaidensa olemassa oleva osaaminen sertifoiduksi. Kuntoutus perustuu paitsi taitojen harjoittamiseen myös

minäkuvan nostamiseen taitojen tasalle. Käden taidoilla aikaansaatu antaa luotettavamman palautteen omasta arvosta kuin toisten määritelmä, varsinkin jos sen on ympäröivästä kilpailukykypuheesta taakakseen ottanut. Uusix-verstaat ei ole kokonaisratkaisu tarpeellisen työn ja tarpeellisten tekijöiden yhteensaattamiseen, mutta askel oikeaan suuntaan työn palauttamiseksi ihmisten tarpeiden mukaiseksi.

Juha Siltala
Helsingin yliopiston Suomen historian professori

Kuva: Otava, Kari Hautala

1997

Uusix-verstaiden kehityshistoria

Uusix-verstaat saavuttaa tänä vuonna 20 vuoden merkkipaalun. Tästä syystä on hyvä hieman kerrata, miten tähän on tultu.

Uusix-verstaiden tarina alkoi vuonna 1995. Vakava talouslama sai pääkaupunkiseudun päättäjät miettimään yhteisiä ratkaisuja sen ajan mittakaavassa pahaan työttömyysongelmaan. Työnimellä Pääkaupunkiseudun työllisyyspolku aloittivat Helsinki, Espoo ja Vantaa pohtia ratkaisuja työllisyysongelmaan. Eriävistä näkökannoista johtuen Helsinki haki ratkaisuksi keksityn Uusix-verstaiden ESR-tukirahoitusta loppujen lopuksi yksin. Vuoden 1997 joulukuussa vietettiin uuden työpajayhteisön avajaisia juhlavissa merkeissä.

Toimintaan käytiin katsomassa mallia erityisesti Tanskasta. Alkuvuosina pajoimintaan osallistui pääosin palkkatuella työllistettyjä ja toiminnan tärkeänä osana olivat työnhakua edistävät työllisyyskurssit.

Samaan aikaan Uusix-verstaiden kehittämisen kanssa alkoi myös Pääkaupunkiseudun työttömien palvelukeskus ry:n kehittäminen omalla tahollaan. Myöhemmin vuosituhaten vaihteessa lanseerattiin valtakunnallinen työvoiman palvelukeskus – Helsingissä Duuri – sekä kuntouttava työtoiminta. Laki kuntouttavasta työtoiminnasta astui voimaan vuonna 2001. Vuosituhaten ensimmäisinä vuosina työttömyyden hellittäessä Uusix-verstaat siirtyi osaksi Helsingin kaupungin Sosiaalivirastoa ja vuonna 2002 aloittivat ensimmäiset henkilöt työtoiminnassa. Kuntouttavan työtoiminnan ensimmäisenä vuonna 2002 työtoiminnassa oli 19 henkilöä. Siitä nykyiseen mittakaavaan (2016 työtoiminnassa 733 henkilöä) on ollut pitkä kehityspolku.

Lähi vuodet tuovat tullessaan taas uusia muutoksia: laki työelämäosallisuudesta on työn alla, Helsingin kaupungin suuri hallintouudistus astuu voimaan keväällä 2017, Sote-uudistus 2018, eikä vähäisimpänä uusi maakuntamalli 2019. Pyrimme trimmaamaan toimintaamme huippukuntoon, jotta kykenemme vastaamaan tulevaisuuden haasteisiin. Valmentautuminen on hyvällä alulla ja peruskunto saavutettu – kiitos Uusix-verstaiden ammattitaitoisen ja asialleen omistautuneen henkilöstön. Tästä on hyvä jatkaa.

Vuokko Oikarinen
Uusix-verstaiden johtaja

2016

Leena viihtyi työssään Uusixilla lähes kaksi vuosikymmentä

Tekstiilitaide ja kierrätystä

Uusix-verstaiden Kädentaito-osaston työnjohtaja Leena Safo on nähnyt Uusixin kasvun ja kehityksen sen alkuvaiheesta saakka. Hän aloitti Uusixilla projektityöntekijänä heinäkuussa 1998, puolisen vuotta sen perustamisen jälkeen.

Uusixin kutomo, jossa oli myös värjäämö ja kangaspaino, oli Leenalle miehuinen työpaikka. Hän oli valmistunut 1973 tekstiilitaiteilijaksi, minkä jälkeen hän oli työskennellyt työhuoneellaan ja toiminut yrittäjänä. Taiteilija Leena on ollut 25 vuotta, ja hänen työhuoneessaan on edelleen aina kangaspuut pystyssä.

”Kangaspuut, kudonta ja tekstiilit ovat osa identiteettiäni. Aloittaessani Uusixilla osastollamme oli neljät kangaspuut, mutta nykyisessä tilassa niitä oli yhdeksän.”

Leena muistelee, kuinka hyvänä työkaluna kangaspuut toimivat kuntoutettavien työntekijäasiakkaiden ohjaamisessa ja arvioinneissa:

”Kutomisen osa-alueista oli mahtavaa tehdä arviointia, koska idean ja valmiin tuotteen väliin mahtuu paljon erilaisia työvaiheita. Työ täytyy suunnitella kaikkine vaiheineen loimien luomisesta tiheyden, materiaalien, värien ja yksityiskohtien sekä itse kutomisen kautta aina viimeistelyyn saakka. Kutominen opettaa yhteistyökykyä, taitoa ottaa ohjeita vastaan, pitkäjänteisyyttä, huolellisuutta

ja itsevarmuutta sekä uskallusta. Maton suunnittelussa harjoitellaan myös värien yhteensopivuutta ja erilaisia sidoksia.”

Käytöstä poistettuja sairaalalakanaita värjättiin Leenan suunnittelemissa väreillä, joihin hän oli tehnyt reseptit. Kierrätysmateriaalia käytettiin paljon myös erikoiskankaisiin, joita tehtiin eri sidoksilla.

Kutomo on muuttunut ensin tekstiilipajaksi ja sen jälkeen Kädentaito-osastoksi, mutta kierrätys on jatkunut. Polkupyörien sisäkumeista, VHS-nauhoista, liikennemerkkien heijastavista jättepaloista, tapetista, lehdistä, silputuista asiakirjoista, vanhasta filmistä ja tietokoneen osista valmistuu kauniita koruja, esineitä ja uusiopaperia.

Muutoksia ja koulutusta

”Muutokset Uusixilla ovat olleet suuria. Aloittaessani koko talossa oli vain noin 30 henkilöä, eikä kuntoutettavia työntekijöitä ollut ollenkaan. Osastoni tilakin on vaihtanut paikkaa monta kertaa. Aloitimme nykyisen verhoilu- ja sisustusompelemon tiloissa, josta muutimme kangaspuineen G-taloon. Palasimme sieltä ompelimoon, josta muutimme verhoomoon, mutta kun pelisali vapautui sähköpelimaailmasta, muutimme nykyiseen tilaamme.”

Leena arvostaa sitä, että Uusix-verstailla henkilöstön koulutukseen on aina kiinnitetty paljon huomiota. Vuosien varrella hän on osallistunut moniin erityyppisiin kuntoutujien oh-

jaamiseen sekä muuten työhön liittyviin koulutuksiin. Leena on kokenut etenkin päihde- ja ihmissuhdekoulutukset tärkeiksi.

”Täytyy osata kohdata erilaisia ihmisiä ja kohdella heitä tasavertaisesti, mutta jokaista erilaisella, yksilöllisellä tavalla. Työssäni työntekijäasiakkaiden parissa toisen ottaminen huomioon, oikeudenmukainen kohteleminen ja hienotunteisuus ovat hyvin tärkeitä. Samaan aikaan täytyy olla jämäkkä, jotta kuntoutujalla on turvallista. On ollut hyvin antoisaa jakaa onnistumisen iloa ja saada välitöntä palautetta toiminnastaan. On suuri rikkaus, että olen saanut olla tekemisissä niin monien ihmisten kanssa. Kuntouttavassa työtoiminnassa olevat ihmiset ovat työssäni suurin haasteeni ja suurin iloni.”

Koko talon yhteisiä hankkeita

”Uusixilla on melko usein koko talon yhteisiä projekteja, joihin on tärkeää osallistua jo vuorovaikutuksenkin takia. Myyjäisten järjestelyyn osallistuin jo 2000-luvun alkupuolella, ja vuonna 2005 suunnittelin Heidi Mäkelän kanssa häämessuille Uusixin osaston”, Leena kertoo ja näyttää kauniita kuvia messuosastosta.

”Häämessujen aikaan Uusixilla oli noin 200 työntekijäasiakasta, joista kahdeksan työskenteli tekstiilipajalla. Vapaa ilmapiiri kasvatti luovuutta ja päädyimme uusiin, ennakkoluulottomiin ratkaisuihin, joissa noudatimme kestävän kehityksen periaatteita”, Leena muistelee.

Yhteisiä hankkeita on ollut paljon, sillä Uusix-verstaat on järjestänyt myyntiä, muotinäyttöjä ja näyttelyitä myös mm. Tuomaan markkinoilla, Kaapelitehtaalla, Kallion virastotalossa, Lönnrot-

hinkadun Kierrätyskeskuksessa, Postimuseossa, Billnäsin Faces-festivaaleilla, Kauppatorilla, Kumppanuustalo Hannassa, Maailma kylässä -tapahtumassa ja Virkki-käsityömuuseossa. Uusix-verstailla on käyty myös Suomen rajojen ulkopuolella. Pariisissa Uusixia tehtiin tunnetuksi yhteistyössä Miina Äkkijyrkän kanssa, ja tuotteita on esitelty myös Pietarissa, Madridissa sekä Frankfurtissa. Leena on ollut suunnittelemassa ja pystyttämässä Uusixin näyttelyitä Lasipalatsiin ja Stoaan ja suunnitellut ja toteuttanut puutarhurin kanssa Kyläsaaren Uusixin taka-

pihan Eden-puutarhan.

”Se oli iso, mutta antoisa urakka”, Leena kertoo ja muistaa toisenkin ulkotilaan toteutetun projektin:

”Suunnittelimme Uusixilla myös Kumpulän kasvitieteellisen puutarhan penkit, huvimajan ja myymälän.” Kesällä 2016 Leena suunnitteli koko Uusixin väelle virkistyspäivän kaupunkisuunnistuksen muodossa. Uusixilaiset saivat nauttia taiteesta ja kulttuurikohteista koko kesäisen päivän.

”Tällaisia koko Uusixin väkeä koskevia tapahtumia on hauska järjestää, sillä yhdessä tekeminen ja yhteisölli-

”Ilmapiiri osastollamme on avoin, lämmin ja arvostava. On tuntunut hyvältä ja helpolta antaa kaikkensa työntekijäasiakkaille, kun on saanut itse paljon.”

syys ovat minulle tärkeitä”, Leena sanoo ja kertoo, että yksi merkittävimmistä yhdessä tehdyistä töistä hänen omalla osastollaan on ollut vihkirijy, johon jokainen pajalainen teki oman osansa.

Uusix muistoissa

Helmikuun lopussa 2017 Leena jäi eläkkeelle työstään, jota on tehnyt Uusix-verstailla lähes 19 vuotta. Tärkeät asiat, kuten hyvä työyhteisö Kädentaito-osastolla, kulkevat kuitenkin muistoissa mukana.

”Ilmapiiri osastollamme on avoin, lämmin ja arvostava. On tuntunut hyvältä ja helpolta antaa kaikkensa työntekijäasiakkaille, kun on saanut itse paljon. On ihanaa nähdä, kuinka joskus pitkäänkin sulkeutuneet työntekijäasiakkaat ovat yhtäkkiä täysillä mukana kaikessa. Joskus hyvin pienellä asialla voi olla työntekijäasiakkaalle valtavan suuri merkitys”, Leena sanoo.

Nyt Leena aloittaa kuitenkin uuden, mielenkiintoisen jakson elämässään.

”Eläkkeellä minulla on taas aikaa keskittyä tekstiilitaiteen tekemiseen. Haluaisin tehdä töitä ainakin yhteisnäyttelyä varten. Kuntouttavan työtoiminnan parissakin haluaisin jollakin tavalla toimia vielä eläkkeelle jäämisen jälkeenkin. Myös lapsenlapset saavat enemmän aikaani, ja olenkin suunnitellut jo lasten kädentaitokerhon aloittamista”, Leena kertoo.

Leenalla on paljon ideoita erilaisiin projekteihin, mutta aikaa jää nyt enemmän myös puutarhanhoitoon, josta hän on 47 mökkivuoden aikana oppinut paljon. Myös uusiin paikkoihin ja kulttuureihin tutustuminen on Leenalle tärkeää, ja keväällä ensimmäiseksi hän matkustaa Japaniin – hyvin ansaitulle lomalle.

TILILUOKKA 01 ASIAKKAAT JA VAIKUTTAVUUS

Kärkitavoitteet

- Työtoiminnan tulo- ja lähtökysely
- Osaamisen tunnistaminen käytössä
- Uusi aloitusmalli käytössä
- Uusi työtoiminnan arviointi käytössä

"Tunne
omasta tärkeydestä"

"Mielekästä
tekemistä"

"Unelmia"

"Itsevarmuutta"

Vuosikyselyn tulokset

Vuosikysely, jota olemme käyttäneet vuodesta 2007 lähtien, on yksi tärkeimpiä mittareitamme. Uusimme kyselyn mukaellen Sovari-hankkeen mallia ja teimme erillisen maahanmuuttajakyselyn vuonna 2015, josta luovuimme kuitenkin 2016. Nyt maahanmuuttajat ja kantasuomalaiset vastaavat samaan kyselyyn, emmekä pysty suoraan vertailemaan tuloksia kyselyn uudistusten takia.

Työtoimintaan liittyvät kysymykset (arvioi työtehtäviäsi, työpajayhteisöä ja työtoimintaa) saavat lähes kauttaaltaan hyvät arvosanat, mistä voimme vetää johtopäätöksen, että työtoiminta osastoilla on tasalaatuista, työntekijäasiakkaille tarpeellista ja vaikuttavaa.

Terveys- ja elämänhallintaosiossa nousi esille tarve parantaa näitä elämänalueita. Tuloksista voidaan päätellä, että työtoiminta tukee ihmisten kuntoutumista ja että ongelmat liittyvät useimmiten henkilökohtaiseen elämäntilanteeseen. Meidän tulee siis edelleen miettiä, miten voisimme toiminnallamme tukea työtoiminnassa olevien arjenhallintaa ja osallisuutta vielä paremmin ja miten saisimme mitattua tätä vaikuttavuutta. Opiskelu- ja työelämävalmiuksiin moni koki kaipaavansa parannusta. Kuntoutusohjaus järjestää jonkin verran tähän liittyvää toimintaa resurssien puitteissa tekemällä esim. vierailukäyntejä koulutuspaikkoihin ja järjestämällä työelämäkatsauksia. Varsinaiselle työvalmennukselle olisi selvästi tarvetta. Voisimme perustaa eteenpäin lähdössä oleville kuntoutujille oman ryhmän, joka toimisi samaan tapaan kuin Työllistymisen tuessa toiminut Starttiryhmä työtoiminnan aloittaville.

Koska asiakasmäärissä mitattuna Uusix-verstaat on Suomen suurin toimija työtoiminnan alalla, vuosikyselymme tulokset (s. 34) antavat kattavan kuvan pitkäaikaistyöttömyydestä. Näitä tuloksia voisi hyödyntää laajemminkin päättävällä tasolla, kun mietitään työllisyyden hoitoon ja kuntalaisten osallisuuteen liittyviä asioita.

Tulo- ja lähtökyselyt

Tulo- ja lähtökyselyiden tarkoituksena oli saada kerätyksi tietoa työtoiminnan vaikutuksista asiakkaan elämäntilanteeseen, kuntoutumiseen sekä työ- ja toimintakyvyn paranemiseen.

Ajatus tähän tuli Valtakunnallisen työpajayhdistyksen Sovari-hankkeesta. Tulo- ja lähtökysely todettiin kuitenkin hankalaksi toteuttaa johtuen kyselyiden toisiinsa yhdistämisen vaikeudesta ilman, että anonymiteetti kärsisi. Ajatusta ei ole kuitenkaan hylätty kokonaan, koska on tärkeää saada näkyviin työomme vaikuttavuutta mitattavina lukuina. Tämä on erittäin haasteellista. Alku- ja lähtökyselyistä saattaisi olla kehitettävissä yksi mittari monitahoisen vaikuttavuuden arviointiin. Työtoiminnan vaikuttavuuden mittaaminen on strateginen tavoitteemme.

Osaamisen tunnistaminen

Osaamisen tunnistamisia tehtiin yhteensä 9 kappaletta, joillakin osastoilla yli tavoitteen (1 todistus/osasto). Osaamisen tunnistamisesta tulee yksi kärkitavoitteista myös vuonna 2017. Osaamistodistus pohjautuu ammattikoulutuksen perusteisiin, ja sen saamiseen riittää ammatillisen perustutkinnon tyydyttävä taso.

Osaamisen tunnistaminen motivoi ihmisiä oppimaan ja suorittamaan tehtävät huolella. Osaamistodistus voi toimia ensiaskeleena ammattikoulutuksen rakentamiseen.

Osaamistodistuksesta, joka on joillekin elämän ensimmäinen todistus, on ollut apua esim. työnhaussa. Osaamistodistus on dokumentti taitojen oppimisesta ja kyvystä oppia uutta. Tämä vahvistaa itsetuntoa, toimijuutta ja osallisuutta. Ihminen näkee itsensä oman elämänsä toimijana/tekijänä.

Kuntouttavan työtoiminnan arvioinnit

Arvioita tehtiin Uusix-verstailla 146. Uudistettu arviointimalli otettiin käyttöön vuoden 2016 alkupuolella. Lomake siirtyi sähköisesti täytettäväksi, jotta siitä saataisiin helposti tilastollista tietoa. Arviointeja ei välttämättä tehdä enää kaikille eikä joka jakson aikana, vaan tarpeen mukaan. Arviointi toimii kuten kehityskeskustelu. Työntekijäasiakkaan kanssa käydään arviointikeskustelu, jonka yhteydessä täytetään arviointilomake. Tämä on myös keino päästä sulkeutuneimpien työntekijäasiakkaiden kanssa vuorovaikutukseen, päästä kiinni asiakkaan todellisiin ongelmiin ja ohjata tämä oikean avun piiriin. Näin kertoo johtava sosiaalityöntekijä **Ulla Turunen** Eläkeselvityksestä:

"Työkokeiluihin ja kuntouttavaan työtoimintaan liittyvät lausunnot työssä suoriutumisesta ovat merkittävässä asemassa, kun arvioidaan henkilön työ- ja toimintakykyä. Työkykyselvitystä varten pyydetty lausunnot ovat olleet hyviä ja kattavia ja lausunnot on liitetty muitten lausuntojen tavoin työkyvyttömyysetuushakemukseen. Lausunnot ovat sosiaalityöntekijän laatiman sosiaalisen selvityksen ja lääkärin suorittaman työ- ja toimintakyvyn arvioinnin tukena ja niillä voi olla jopa ratkaisevaa merkitystä työkyvyttömyysetuuden myöntämiselle."

Keskeytysten/lopetusten seuranta

Toisena pysyvänä tavoitteena on ollut keskeytysten ja lopetusten syiden kirjaaminen ja tulosten analysointi. Tavoitetasoksi oli asetettu toiminnan ohjaaminen tulosten analysoinnin avulla. Tietoa on alettu kerätä systemaattisesti. Vuoden 2016 aikana analysointia tehdessä havaittiin tarvetta määritellä lopetusten ja keskeyttämisten laatua (hyvä/huono) tarkemmin. Voiko lopetus olla "hyvä", jos on päästy tavoitteisiin esim. työkyvyn selvittämisessä, vaikka lopputulema olisi, että asiakas ei kykene töihin, eikä lopetus asiakkaan kannalta ole hyvä. Työtoimintansa sovitusti päättäneitä oli 169, keskeyttäneitä hyvästä syystä (esim. työllistyminen tai opiskelun aloittaminen) oli 52 ja muita keskeyttämiä oli 96.

Uusix-verstaat katkaisi yhdeksän vuoden työttömyyden

Minni on ylioppilastutkintonsa jälkeen valmistunut markkinointimerkonomiksi, mutta ammattitutkinnosta huolimatta hän on joutunut selviytymään ilman palkkatyötä suuren osan elämästään. Elokuussa 2016, kun Minnillä oli takanaan yhdeksän vuotta yhtäjaksoista työttömyyttä, hän aloitti siivoojana kuntouttavassa työtoiminnassa Uusix-verstailla.

Minnin aloittaessa Uusixilla siivousosasto oli juuri muuttamassa Rakkennus-osaston alaisuudesta omaksi, erilliseksi osastokseen, jolle saatiin työnjohtajaksi siivousalan ammattilainen.

"Alussa minulla oli aika negatiivinen mielikuva Uusixista, mutta ajan mittaan se muuttui paljon myönteisemmäksi. Uudelta työnjohtajaltani sain hyvää opastusta työhön, minkä lisäksi opin koulutuksissa uusia asioita ja sain osaamistodistuksen – ja paikanahan Uusix on tosi mukava", Minni kertoo ja lisää, että voi suositella kuntouttavaa työtoimintaa Uusix-verstailla kenelle tahansa pitkäaikaistyöttömälle.

Työelämälähtöiseen työtoimintaan Uusixin Siivous-osasto sopii mainiosti, sillä toisin kuin monessa muussa ammatissa siivousalan osaajille riittää töitä. Minni kuuli Uusixilla palkkatuesta, ja jo ensimmäisen kolmen kuukauden työtoimintajakson jälkeen hän päätti hankkia työpaikan. Työhaastattelujen jälkeen hänelle tarjottiin palkkatukityötä kahdesta eri paikasta, joista Minni valitsi itselleen sopivamman, siivoustyön SPR:n Kontissa.

Nyt Minnin elämä on kunnossa: on tuloja, mutta työpäivien aikana kotona odottaville koirillekin jää aikaa. Parasta on kuitenkin se, että pitkä työttömyysaika kuuluu nyt menneisyyteen.

"Opin koulutuksissa uusia asioita ja sain osaamistodistuksen – ja paikanahan Uusix on tosi mukava."

TILILUOKKA

02

TALOUS JA RESURSSIT

Kärkitavoitteet

- Uusi tuotannonohjausjärjestelmä käytössä
- Uudet asiakasmäärätavoitteet käytössä
- Työtunnit Helsingin kaupungille laskettu

Yleistä

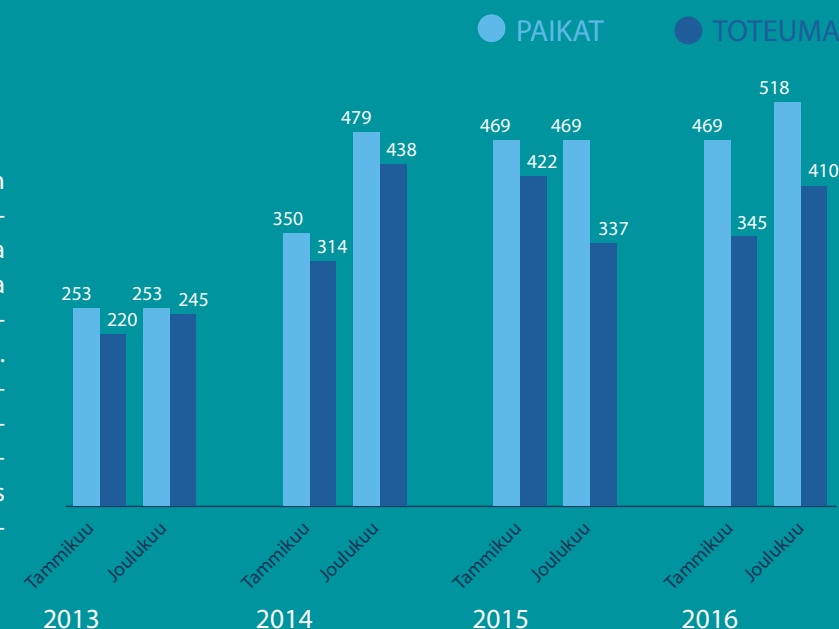
Vuoden 2015 tilamuutosten jälkeen Kyläsaaren ja Suvi-
lahden toimipisteissä toiminta on saatu vakiintumaan
vuoden 2016 aikana

Talous

Vuoden 2016 budjetti on ollut aikaisempien vuosien suu-
ruinen. Vuokrat ja henkilöstömenot ovat suurimpia yksit-
täisiä menoeriä. Suurin yksittäinen materiaalihankinta on
toimeentulotukena jaettavien tekstiilipakettien kankaat
(191 T€). Tekstiilipaketteja valmistettiin 2061 kpl.

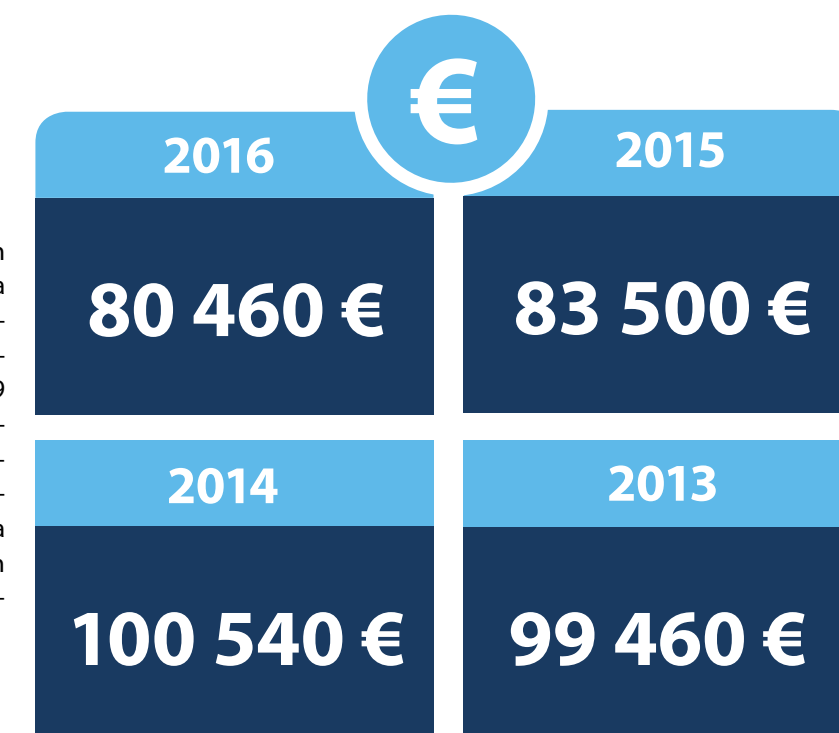
Täyttöaste

Paikkatavoite on pysynyt edellisen
vuoden tasolla. Asiakkaiden aloitta-
misprosessia muutettiin alkuvuodesta
sitä, että jonotuslistat poistuivat ja
työtoiminnan aloittaminen on mah-
dollista viikon sisällä haastattelusta.
Uusix-verstailla oli vuoden 2016 aika-
na työtoiminnassa 733 henkilöä. Si-
joitusosoituksia kuntouttavaan työ-
toimintaan Työvoiman palvelukeskus
Duurista tuli 366, mikä jäi noin puo-
leen sovitusta 700 tavoitteesta.

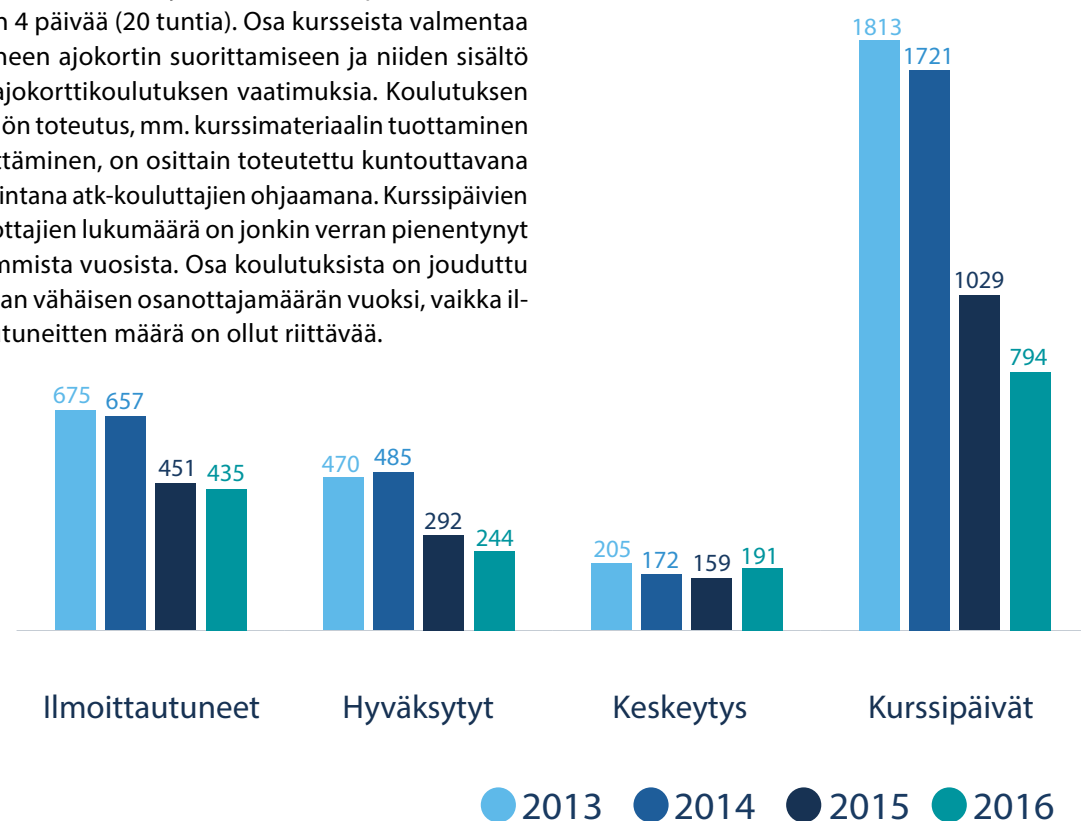
Koulutusten taloudellinen vaikutus

Helsingin kaupungille laskennallinen
säästö toteutettujen tietotekniikka- ja
työturvallisuuskurssien osalta vuon-
na 2016 on 80 460 € (83 500 € vuon-
na 2015, 100 540 € vuonna 2014 ja 99
460 € vuonna 2013). Säästö on lasket-
tu muiden vastaavia kursseja tuotta-
vien koulutusorganisaatioiden keski-
määräisten hintatietojen mukaan ja
sisältää myös laskennallisen hinnan
koneiden ja laitteiden ylläpidosta il-
man hankintahintaa.

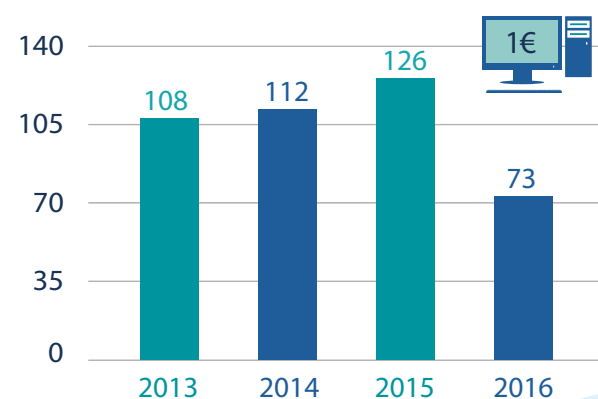

Koulutus

Atk-koulutuksesta vastaa Uusixin Tietotekniikka & Koulutus -osasto. Suosituimpia kursseja ovat olleet peruskurssi, laitteen hallinta ja Internet/sähköposti. Kurssien kesto on 4 päivää (20 tuntia). Osa kursseista valmentaa tietokoneen ajokortin suorittamiseen ja niiden sisältö vastaa ajokorttikoulutuksen vaatimuksia. Koulutuksen käytännön toteutus, mm. kurssimateriaalin tuottaminen ja päivittäminen, on osittain toteutettu kuntouttavana työtoimintana atk-kouluttajien ohjaamana. Kurssipäivien ja osanottajien lukumäärä on jonkin verran pienentynyt aikaisemmista vuosista. Osa koulutuksista on jouduttu perumaan vähäisen osanottajamäärän vuoksi, vaikka ilmoittautuneitten määrä on ollut riittävää.

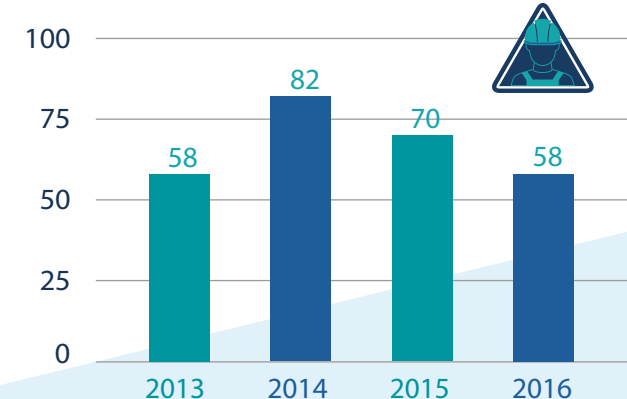

Euron koneet (kpl)

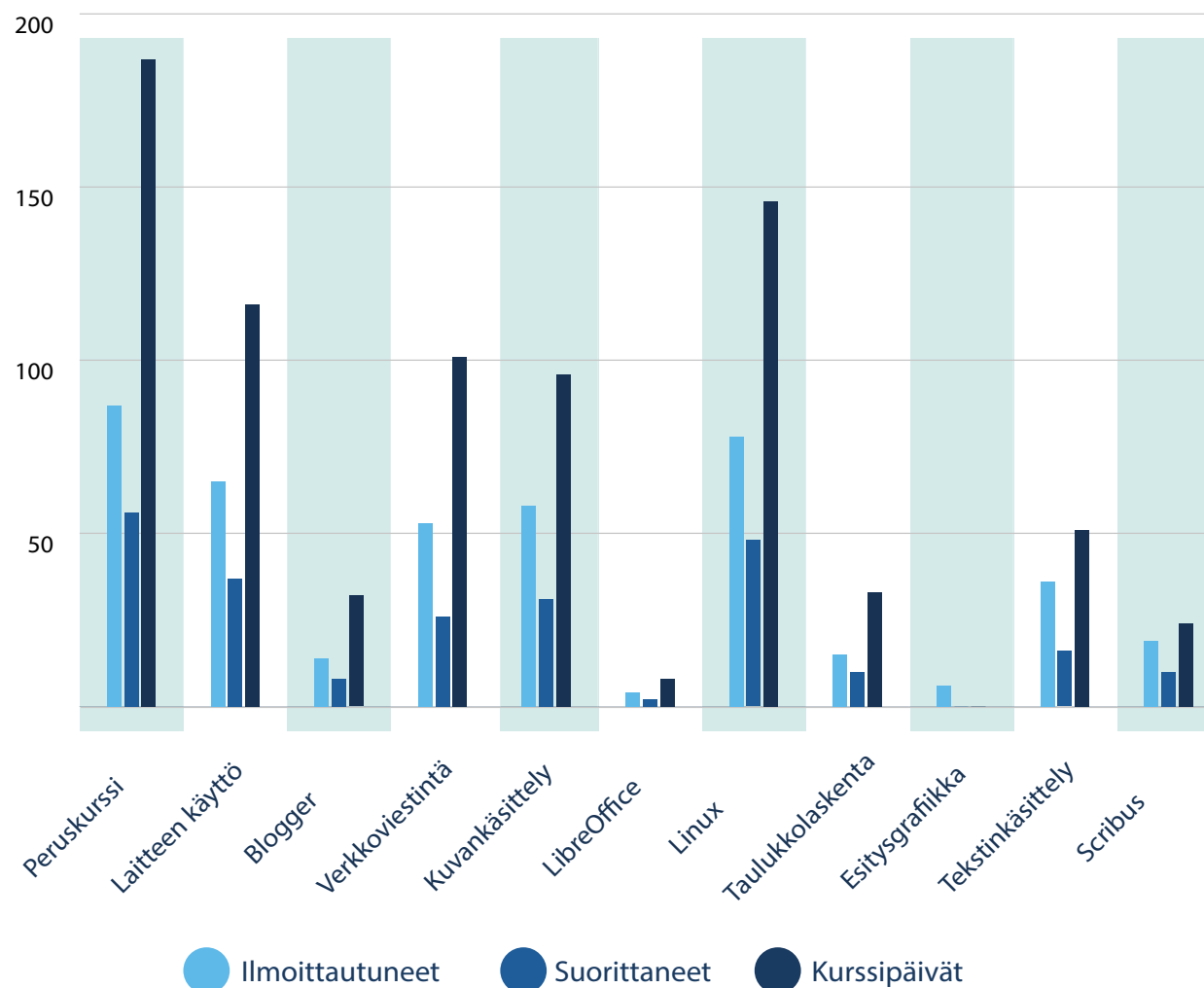
Uusixin toteuttaman atk-kurssin hyväksytysti suorittaneilla on mahdollisuus hankkia yhdellä eurolla Helsingin kaupungilta käytöstä poistettu tietokonepaketti, jossa on Linux-käyttöjärjestelmä. Euron koneiden määrä on pudonnut viime vuonna huomattavasti johtuen kurseille osallistujien määrän laskusta.

Suoritetut työturvallisuuskortit (kpl)

Työturvallisuuskortti on mahdollista suorittaa kuntouttavan työtoiminnan aikana. Työturvallisuuskortti antaa perustiedot yhteisen työpaikan työsuojelujärjestelystä ja yhteistoiminnasta ja se voi olla työnantajan vaatimana ehtona työn aloittamiselle mm. tulityökortin ohella. Kuluneen vuoden aikana työturvallisuuskortin koulutusjärjestelmä on jonkin verran kokeiden osalta muuttunut, mutta sillä ei ole ollut merkitystä kurssin hyväksytysti suorittaneiden määrään.

Suosituimmat kurssit

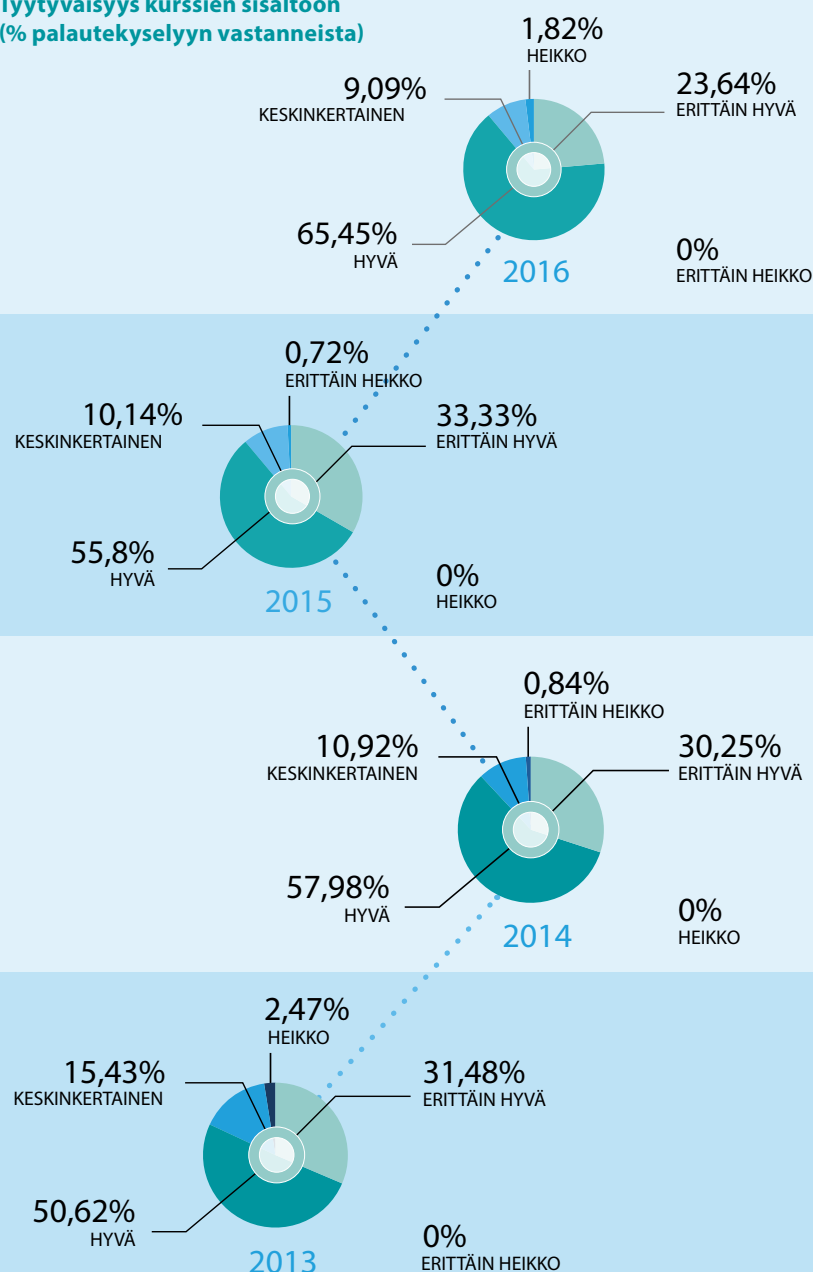
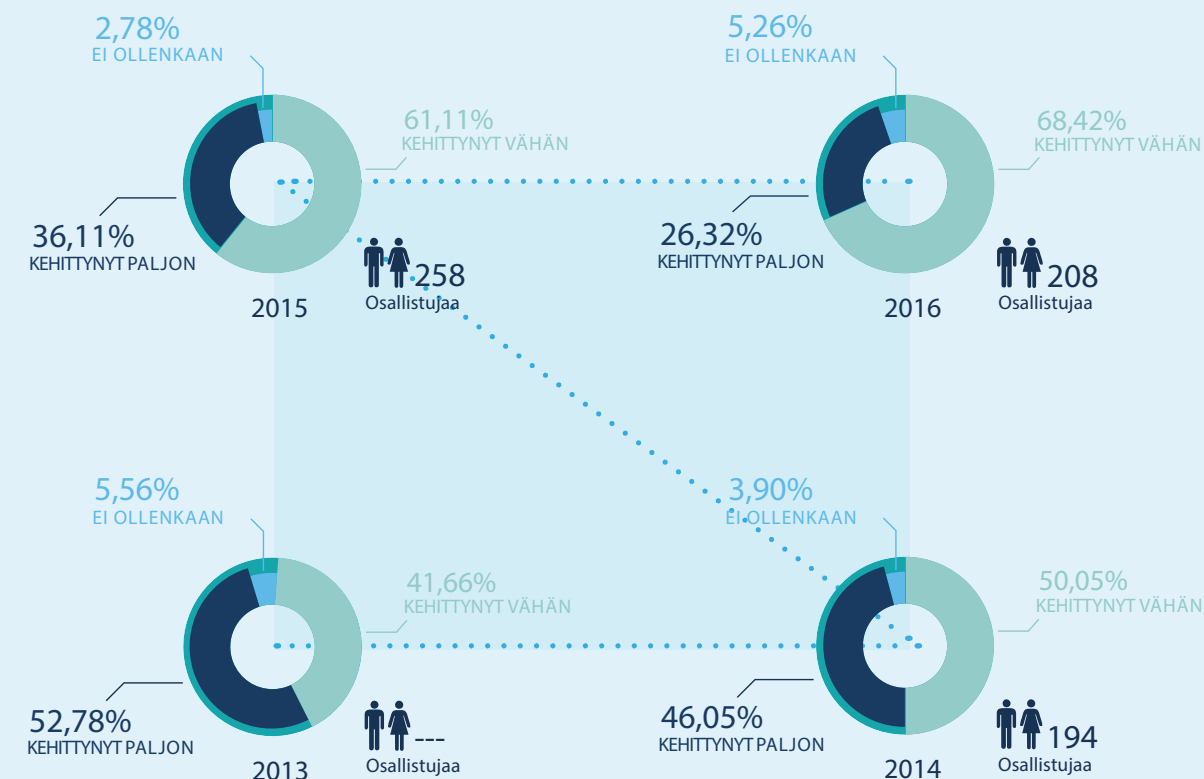
Suosituimmat kurssit

Suosituin kurssi vuonna 2016 on ollut Laitteen käyttö. Internet ja sähköposti -kurssi oli toisella sijalla. Toimistosovelluksista taulukkolaskenta ja tekstinkäsittely olivat selkeästi eniten suoritettuja. Muista kursseista suosituin oli Linux-peruskurssi. Vuoden aikana opetusmateriaali ja käytössä olevat tietokoneet on päivitetty.

**Palaute
tietotekniikkakoulutuksesta**

Tietotekniikkakursseille osallistuneilta on pyydetty kurseista asiakaspalautetta sähköisesti. Palautteen mukaan kurssilaiset ovat olleet poikkeuksetta tyytyväisiä kurssien sisältöön ja saamaansa opetukseen. Suurin osa kursseille osallistujista on arvioinut kurssit erittäin hyväksi tai hyväksi ja vain hyvin harva yksittäinen osallistuja ei ole ollut tyytyväinen kurssin sisältöön.

**Tyytyväisyys kurssien sisältöön
(% palautekyselyyn vastanneista)****Kielitaidon kehittyminen (% vuosikyselyyn vastanneista)****Suomen kielen kurssit**

Vuonna 2016 Uusix-verstaiden suomen kielen alkeis- sekä jatkokursseille on osallistunut 208 kurssilaista (258 vuonna 2015 ja 194 vuonna 2014). Koulutuksesta on vastannut Galimatias ja kurseja on pidetty molemmissa Uusixin toimipisteissä. Loppuvuodesta kurssien määrää vähennettiin pienentyneen osanottajamäärän takia.

Maahanmuuttajille suunnatun henkilöstökyselyn mukaan kielikursseille osallistuneiden kielitaito on parantunut kurseilla vähän. Kyselyyn vastanneiden mukaan kielitaito kehittyy yhtä paljon erilaisissa keskusteluissa ja vuorovaikutuksessa suomenkielisten työkavereiden kanssa kuin kielikursseilla.

Arvosana opetuksesta (% palautekyselyyn vastanneista)

TILILUOKKA

03

PROSESSIT JA RAKENTEET

Kärkitavoitteet

- Prosessityöskentely jatkuu
- Jonoton sisäänotto käytössä
- Työtoimintajaksot kuvattuina osastoittain
- Pajakohtaiset tuotekortit tehty

"Työkyvyn paranemista"

"Sosiaalisuutta"

"Rytmiä arkeen"

Vuoden 2017 alusta organisaatorakenteemme näyttää seuraavalta: Sosiaali- ja terveysvirasto / Perhe- ja sosiaalipalvelut / Nuorten palvelut ja aikuissosiaalityö / Lännen aikuissosiaalityö

LÄNNEN AIKUISSOSIAALITYÖ

Aikuissosiaalityön päällikkö, länsi: Leena Luhtasela, sij. Päivi Männistö (SOSLAP)

AIKUISSOSIAALITYÖ 1, JOHTAVA SOSIAALITYÖNTEKIJÄ KAIJA MANNERSTRÖM (SOJS10)

NUORTEN SOSIAALITYÖ, JOHTAVA SOSIAALITYÖNTEKIJÄ KATRI SCHRODERUS (STJS4)

KUNTOUTUSOHJAUS, JOHTAVA SOSIAALITYÖNTEKIJÄ MARJO OIKARINEN (KSTJ1)

AVOTYÖTOIMINTA, JOHTAJA ANNE VALPPU-VANHAINEN (TYÖLJ1)

UUSIX-VERSTAAT, JOHTAJA VUOKKO OIKARINEN (TYÖLJ2)

AIKUISSOSIAALITYÖ 2, JOHTAVA SOSIAALITYÖNTEKIJÄ PÄIVI ILKKO (STJS9)

TYÖKYKYSELVITYS, JOHTAVA SOSIAALITYÖNTEKIJÄ ULLA TURUNEN (STTYKY)

KUNTOUTTAVA TYÖTOIMINTA, JOHTAVA SOSIAALITYÖNTEKIJÄ SONJA VAITOJA (DSTJ1)

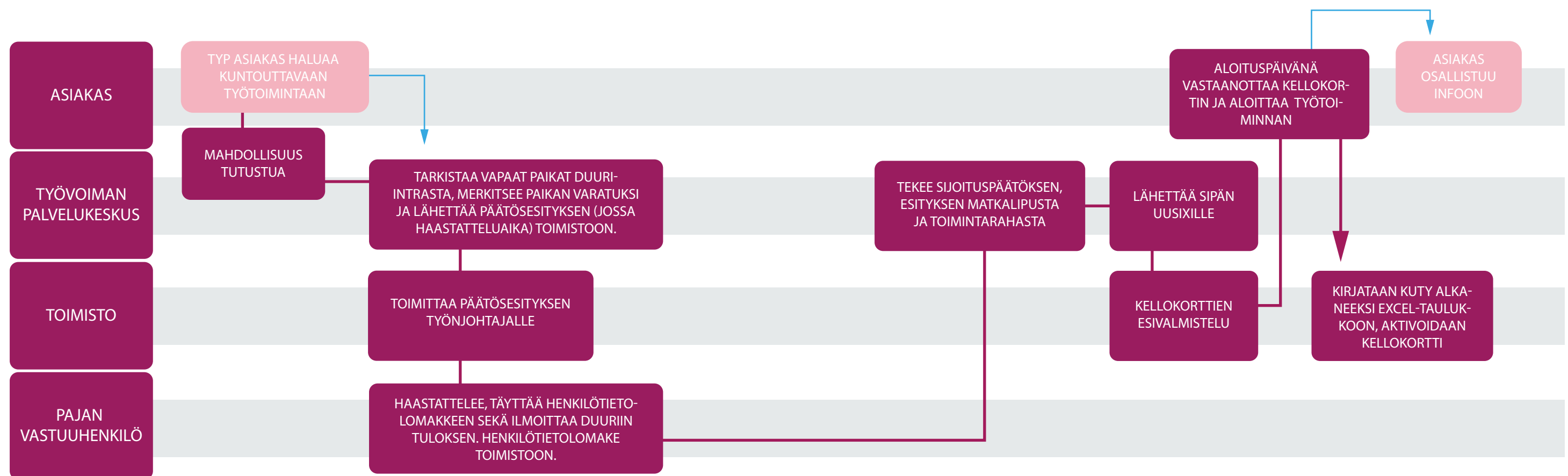
PAKILAN TYÖKESKUS JOHTAJA TAPANI TEUROKOSKI (TYÖLJ3)

Prosessit

Uusix-verstailla on käytössä toimintaa ohjaavia prosesseja. Prosessit jaetaan ydinprosesseihin ja tukiprosesseihin. Ydinprosesseja ovat kuntouttavan työtoiminnan aloitus, kuntouttava työtoiminta ja kurssitarjonta. Tukiprosesseja ovat esim. kierrätysmateriaalin hallinta, osaamisen tunnistaminen ja tilaustuotteiden valmistaminen. Prosessit on kuvattu ja niitä päivitetään vuosittain.

Kuntouttavan työtoiminnan aloitus Uusix-verstailla

Prosessikaavio

Kuntouttava työtoiminta Uusix-verstailla

Prosessikaavio

Jonoton sisäänotto

Aiempien vuosien pitkät, jopa useiden kuukausien mittaiset aloitusjonot on saatu purettua uudella kuntouttavan työtoiminnan aloitusmallilla. Enää pajalle ei jonoteta, vaan Työvoimanpalvelukeskus TYP:lle ilmoitetaan valittavissa olevat vapaat pajapaikat. Paikat on saatu hyvin täytetyiksi, ja haastattelun jälkeen asiakas on päässyt aloittamaan työtoiminnan nopeasti.

Työtoimintajaksot

Kaikilla pajoilla on luotu täsmälliset ja yhdenmukaiset jaksokuvaukset työtoimintajaksosta. Vuonna 2017 tämä tulee olemaan erityisen tärkeää, sillä asiakkaita tulee myös suoraan sosiaaliesimien lähettiminä. On tärkeää, että uudella lähettävällä taholla on tarvittavat tiedot Uusix-verstaisten tarjoamasta palvelusta. Jaksokuvaus on myös selkeä informaatiopaketti.

Tuotekortti

Pajakohtaiset tuotekortit halutaan, jotta tuotteen valmistusprosessi olisi läpinäkyvää ja materiaalin hankinta olisi johdonmukaista. Tuotekortti on myös hyvä työväline tuotteen valmistamisen ohjaamiseen. Pajakohtaisia tuotekortteja kehitetään edelleen.

"Henkistä tasapainoa"

Prosessityöskentely

- prosesseja päivitetään jatkuvasti
- prosessin omistaja/vastaava pitää prosessikuvausten ajan tasalla (y-asemalla)
- prosessityövastaava tarkastelee päivitystarpeita ja uusien prosessikuvausten tarvetta ja pyytää tarvittaessa prosessien omistajia päivittämään prosessit.
- päivitykset tehdään mieluiten työryhmän kanssa (omistaja/vastaava kerää työryhmän)
- 2 krt vuodessa pidetään prosessipäivä, jolloin prosessit käydään yhdessä läpi ja tarkastellaan, ovatko ne toimivia ja toimivatko kaikki prosessien mukaan.

TILILUOKKA

04

OSAAMINEN JA UUDISTUMINEN

Kärkitavoite

- *Sijaistavat työpajan ohjaajat suorittavat Hyvän esimiehen ABC -koulutuksen*

"Oppeja
työelämään"

Uusix-verstaiden henkilökunta kehittää osaamistaan jatkuvasti sekä työn ohessa että osallistumalla koulutuksiin. Esimiehiä on kannustettu käyttämään työssään valmentavan johtamisen mallia.

Esimiesten perustyöhön kuuluu henkilöstön kannustaminen osaamisen kehittämiseen ja koulutuksiin osallistumiseen. Tärkeimpiä osaamisen kehittämisaikavälit ovat johtamisen, ohjaamisen sekä kuntoutuksellisen työtöiden vahvistaminen. Suu-

rimman osan koulutuksista järjestää Helsingin kaupungin liikelaitoksen Oiva-akatemia, jonka koulutukset on räätälöity Helsingin kaupungin tarpeisiin.

Koulutus

Vuonna 2016 henkilöä kohti oli 3,2 koulutuspäivää. Uusix-verstailla on osallistuttu mm. atk- ja työhyvinvointikursseille, Valmentava esimies - sekä Esimies sovittelijana -koulutuksiin ja uusien esimiesten valmennuksiin. Vuonna 2016 Uusixilla järjestettiin räätälöityinä koulutuksina työpajan ohjaajien työnohjausta, työpajaohjaajien ver-

"Parantunut ammattitaito"

"Osaamistodistus"

taistukiryhmä, reteaming-koulutusta sekä työnjohtajien Esimiesstudio. Lisäksi henkilökunta on suorittanut omaehtoisia koulutuksia ja tutkintoja, joita ovat olleet esimerkiksi työvalmennuksen erikoisammattitutkinto, näyttömes-taritutkinto, turvallisuusvalvojan erikoisammattitutkinto sekä turvatekniikan erikoisammattitutkinto.

Kehittäminen

Perehdytys on ollut Uusix-verstailla tärkeä kehittämiskohde koko sen toiminnan ajan ja perehdytyskäytäntöjä pidetään yllä ja kehitetään säännöllisesti. Uusix-verstailla uskotaan, että hyvin perehdytetyt työntekijät pystyvät toteuttamaan organisaation strategian pohjalta suunnitellut prosessit tuloksellisesti. Vuonna 2016 Uusixilla käynnistettiin perehdytyskäytäntöjen yhtenäistämiprojekti, jonka ensimmäisen vaiheen tuloksena syntyivät työtoiminnan pelisäännöt.

Yhtenäisten pelisääntöjen kehittämiseen osallistui- vat sekä Uusixin henkilökunta että työntekijäasiakkaat. Asiaa käsiteltiin työnjohtajien kokouksissa, laajoissa työ- maakokouksissa sekä osastokohtaisissa pajakokouksissa. Näissä käsittelyissä syntyneitä ajatuksia ja muita huomi- oita annettiin pelisääntötyöryhmälle. Ryhmän käsittelyn jälkeen valmistuneet pelisäännöt annettiin vielä kaikil- le kommentoitavaksi. Palautteen perusteella valmistuu Uusix-verstaiden työtoiminnan pelisäännöt. Perehdytys- käytäntöjen yhtenäistäminen jatkuu vuonna 2017. Seu- raavassa vaiheessa tarkistetaan ja uudistetaan henkilö- kunnan perehdytysprosessia.

Työhyvinvointiin panostaminen on ollut yksi vuoden 2016 strategisista tavoitteista. Vuonna 2016 työhyvinvoin-

tia lisättiin pelisääntöjen luomisella, koulutuksissa käymi- sellä ja työhyvinvointitoiminnalla, kuten henkilökunnan kesäretkellä ja syksyn elokuvailtapäivällä.

Vuoden 2016 yhtenä kehityskohteena oli saada koko henkilökunta mukaan Uusix-verstaiden kehitystoimintaan. Toimenpiteenä ovat olleet koko talon yhteiset kehityspäi- vät sekä osastokohtaiset kehittämisiltapäivät.

Vuonna 2016 toimintaa tehostettiin osastojen jaon tarkastelulla. Perustettiin uusi siivousosasto ja vuonna 2015 perustetun Viestinnän & Myynnin osaston toimin- ta vakiinnutettiin. Myös vuonna 2015 aloittaneiden tuo- tannon työnjohtajien toimenkuvaa tarkasteltiin ja mää- riteltiin uudelleen.

Vuoden 2016 tärkein toiminnan laadun arviointiin ja sen kehittämiseen tähtäävä toimenpide oli osallistuminen Helsingin kaupunginjohtajan laatupalkintokilpailuun. Kil- pailuun osallistuminen velvoitti tarkkaan itsearviointiin, minkä lisäksi Uusix-verstaiden toimintaa arvioi ulkopuo- linen arviointiryhmä. Arvioinnin tuloksia voidaan käyttää kehittämisen apuna tulevina vuosina.

Organisaation kehittyessä Uusix-verstaat on käynyt läpi monia erilaisia muutoksia vuosien varrella. Suurimmat muutosten alullepanijat lähitulevaisuudessa ovat Sote- uudistus ja maakuntamalli. Uusix-verstaiden strategiaan kuuluu nopea reagointi toimintaympäristön muutoksiin. Vuonna 2019 toteutuviin Sote-muutoksiin Uusix on alka- nut aktiivisesti valmistautua. Uusixilla on pidetty erilaisia muutosta käsitteleviä tilaisuuksia, joiden avulla on aloi- tettu tulevaisuuden suunnittelu yhdessä koko henkilö- kunnan kanssa.

Siivousosastolla opitaan ammattitaitoa

"Kun selvisi, että jään siivouksen puolelle työpajaohjaajaksi, aloin lukea ja ottaa selvää nykyisistä siivouskäytännöistä, jotka ovat kolmessakymmenessä vuodessa muuttuneet paljon. Nyt olen työnjohtajani Krishnan kanssa tutustunut osaamisen tunnistamiseen ja osaamistodistuksen tekemiseen. Tulevaisuudessa aiomme panostaa enemmän työntekijäasiakkaiden ohjaamiseen siten, että mahdollisimman monet saisivat osaamistodistuksen – onhan siivous yksi niistä osastoistamme, joiden työntekijöillä on hyvät mahdollisuudet päästä avoimille työmarkkinoille tai vaikkapa lähteä opiskelemaan alaa. Työntekijäasiakkaatkin ovat olleet mielissään siivouskäytäntöjemme kehittämisestä ja saamastamme koulutuksesta."

Sari Winter, Suvilahden Siivousosaston ohjaaja

"Siivousosastolla on Uusix-verstailla kaksoistähti rooli. Siivoustyöntekijät ovat Uusix-verstaisten kaikkien muiden osastojen työviihtyisyyden ja työturvallisuuden kannalta avaintyöntekijöitä. Siisti ja viihtyisä työympäristö edesauttaa myös omalta osaltaan kuntouttavan työtoiminnan tavoitteiden saavuttamista. Toinen tähti tulee työelämälähtöisyydestä. Siivousosasto on erinomainen tutustumispaikka siivousalan työtehtäviin, osaamisen tunnistamiseen, sitä kautta alan koulutuksiin ja kohti työelämää."

Vuokko Oikarinen, Uusix-verstaisten johtaja

Siivousosastolla arvioidaan työntekijäasiakkaiden työkykyä ja ohjataan heitä hankkimaan tarvittavia tietoja ja taitoja. Työntekijäasiakkaat voivat hankkia hygieniapassin ja työturvallisuuskortin, minkä lisäksi siivoustarvikkeiden valmistajien edustajat kouluttavat heitä. Uusien kykyjensä ansiosta työntekijäasiakkaiden mahdollisuudet päästä työmarkkinoille tai opiskelemaan lisääntyvät huomattavasti.

Jokaiselle osastolle on laadittu toimintakäsikirja, joka sisältää Tervetuloa-osan, osaston esittelyn, siivousohjeita ja käyttöturvallisuustiedotteet. Toimintakäsikirja on perehdytysväline sekä uusille että vanhoille työntekijöille ja se on aina helposti saatavilla jokaisesta siivoushuoneesta. Toimintakäsikirja selkeyttää toimintaa ja auttaa kehittämään työntekijöiden osaamista ja järjestelmällisyyttä ja helpottaa tarvittavien tietojen saamisessa.

Jokaiselle siivousosastolle on hankittu siivousvaunut, joiden avulla on parannettu työn sujuvuutta ja laatua. Vuoden 2017 aikana Suvilahden ja Kyläsaaren toimipisteisiin on hankittu yhdistelmä-, lattianhoito- sekä pienhuuhtelukoneet. Uusien hankintojen avulla voidaan tarjota työntekijäasiakkaille enemmän ajantasaisia ja mielenkiintoisia tehtäviä. Näin työntekijäasiakkaille voidaan näyttää alan kehittymistä sekä opastaa heitä ammattimaiseen, sujuvaan ja systemaattiseen työhön.

"Rohkeutta"

"Uusia
ystäviä"

KOHTI TULEVAA

Parin vuoden sisällä valtion- ja kunnan tasolla on tapahtumassa monia Uusix-verstaisiin vaikuttavia muutoksia. Näihin muutoksiin Uusix-vers-
taat valmistautuu analysoimalla toimintaympäristössä tapahtuvia
muutoksia ja trendejä benchmarkkaamalla muita alan toimijoita sekä
selkeyttämällä omaa toimintaansa.

ASIAKKAIDEN TOIVEET

UUDET PALVELUNTILAAJAT

PÄIVÄHINNAN MÄÄRITTELY

PALVELUTUOTTEET
ERI ASIAKASRYHMILLE

ASIAKASKOHDERYHMÄN MÄÄRITTELY

Sote
Maakuntamalli
Sosiaali- ja terveydenhuollon
järjestäminen maakunnalle
Valinnanvapauslaki

2017

2019

2020

2021

Helsingin kaupungin johtamisjär-
jestelmän uudistus
Sosiaali- ja terveysviraston hallin-
non rakenne uudistus
Nuson organisaatiouudistus
Työllisyyspalveluiden siirto
kaupunginkansliaan
Perustoimeentulotuen siirto
Kelaan

Asiakas- ja potilastietojärjestelmä Apotti

Tuukan tie Uusix-verstailla johti kuntouttavasta työtoiminnasta palkkatyöhön

”En yksinkertaisesti tiennyt, kuinka töissä ollaan.”

Tuukalta jäi aikoinaan lukio kesken, mutta hän pääsi työharjoitteluun yksityiseen valokuvausliikkeeseen, jossa hänen työtehtäviinsä kuului osallistuminen yritysesitysvideoiden tekemiseen. Innostus videotyöhön heräsi ja Tuukka hakeutui Outokummun oppimiskeskukseen TV-linjalle, jossa suoritti viestinnän perustutkinnon. Valmistuttuaan TV-työn media-assistentiksi vuonna 2000 hän muutti Helsinkiin.

”Olin vähän aikaa Jyrkissä TV-töissä. Sen jälkeen kävin Helsingin yliopistossa 15 opintoviikon *Tarinaa biteillä ja pixeleillä – sisältöosaaja* -kurssin, jossa opiskelin verkkosivujen tekemistä. Melko pian sisältöosaajan kurssin jälkeen aloitin nuorten Mediakylpylässä, jossa minut palkattiin viimeisiksi kuukausiksi ohjaajaksi”, Tuukka kertoo itsenäisen elämänsä alkutaipaleesta, joka alkoi lupaavasti lukion keskeyttämisestä huolimatta.

Mediakylpylässä Tuukka teki graafikon töitä Pajava-sara-lehteen. Pajan hyvillä laitteilla oli hyvät mahdollisuudet tehdä ennakkotehtäviä pääsykokeita varten, ja vuonna 2004 Tuukka pääsi Taiteen ja viestinnän osastolle Tampereen ammattikorkeakouluun. Ajan mittaan paineet kasvoivat kuitenkin liian suuriksi.

”Olin opiskellut Tampereella nelisen vuotta, kun alkoholinkäyttöni lisääntyi. Se ei vielä vaikuttanut opiskeluun, mutta koulussa suoriutumisesta oli tullut minulle liian raskas taakka. Kurssien lopputyöt jäivät roikkumaan, enkä saanut tehtyä niitä. Se ahdisti minua ja lopulta minulla diagnosoitiin masennus, jota parantelin yhä enemmän ja enemmän alkoholilla. Pystyin olemaan juomatta, ellei siihen ollut rahaa – siis vain olosuhteiden pakosta. Vuonna 2007 lopetin opiskelun ammattikorkeassa kokonaan. Välillä yritin tehdä kaikkeni juomisen lopettamiseksi ja kerran olin puoli vuotta täysin raittiina A-klinikan ja Antabuksen avulla. Kun sen jälkeen aloin taas juoda, kävin A-klinikan avokatkolla pari viikkoa joka päivä. Raitis aika sekä avokatko aika olivat omia päätöksiäni, ja säilyttämisen arvoiset ihmissuhteet motivoivat minua yrittämään”, Tuukka muistelee.

Tuosta lähtien A-klinikka on ollut osa Tuukan elämää, mutta hän kertoo, että jossain vaiheessa se muuttui hänelle vain eräänlaiseksi ”synninpäästöpaikaksi”.

”Minulla oli muutaman viikon dokausputkia, joiden jälkeen kävin A-klinikalla puhumassa. Sen jälkeen pysyin aina jonkin aikaa rauhallisesti, kunnes sama toistui. Elin tuollaista on-off -vaihetta lähes kolme vuotta. En ollut tyytyväinen elämääni ja olisin halunnut kokeilla uutta lääkitystä, jonka avulla en olisi tuntenut alkoholin aiheuttamaa euforista nousuhumalan tunnetta. Olin jo aloittamassa kuurin, mutta lopulta en kuitenkaan pystynyt sitoutumaan siihen, ja menetelmä jäi kokeilematta. Koulu oli jo jäänyt kesken, mutta kävin kesätöissä. Ensimmäisenä kesänä olin rakennuksella neljä kuukautta ja seuraavana vuonna tapettitehtaalla myöhään syksyyn. Ahdistus väheni ja masennus helpottui, kun paineet koulussa selviytymisestä loppuivat”, Tuukka kertoo.

Tapettitehdastyötä seurasi yli neljän vuoden työtömyys ja alkoholinkäyttö, mutta vuoden 2011 syksyllä Tuukka päätti ottaa ohjat omiin käsiinsä ja muutti Helsinkiin mielellään omaehtoinen opiskelu. Tuukka haki ja pääsi Amieduun opiskelemaan audiovisuaalista viestintää. Tällä kertaa näyttötyöt valmistuivat ja puolentoista vuoden koulutuksen loppuessa Tuukka oli suorittanut ammattitutkinnon.

”Olin kuullut jo Tampereella asuessani kuntouttavasta työtoiminnasta ja kyselin siitä Helsingin TE-toimistosta, mutta minulle sanottiin, että se ei ole minulle oikea vaihtoehto. Minua kehoitettiin yrittämään suoraan työmarkkinoille, koska olin vastavalmistunut ja suhteellisen nuori. Itse tiesin olevani kuntoutuksen tarpeessa. Päihdeongelmani lisäksi olin täysin vieraantunut työelämästä. En yksinkertaisesti tiennyt, kuinka töissä ollaan. Olen jälkikäteen ymmärtänyt, että viivyttelin työhakemusten lähettämistä jotenkin alitajuisesti, jotta en joutuisi kohtaamaan tunteimatonta työmaailmaa”, Tuukka sanoo.

Helsingissä oli meneillään kuntakokeilu, johon Tuukka pääsi osallistumaan. Kokeiluun kuului kaksi tapaamista kuukaudessa uravalmentajan kanssa. Uravalmentaja auttoi

löytämään sopivia palkkatukityöpaikkoja ja neuvoi hyvän CV:n tekemisessä. Tuukan alan työtä ei kuitenkaan ollut juurikaan tarjolla. Lopulta uravalmentaja kirjoitti Tuukalle lähetteen työkykyselvitykseen. Neuropsykologin ja psykiatrin lausunnoissa todettiin, että Tuukan kapasiteetti riittää työskentelyyn, jos alkoholinkäyttö saadaan kuriin. Kummassakin lausunnossa kannatettiin kuntouttavaa työtoimintaa. Lausuntojen perusteella Tuukka pääsi Duurin asiakkaaksi ja Duurin sosiaalityöntekijän kautta Uusix-verstaalle.

Tuukka aloitti kuntouttavassa työtoiminnassa Uusix-verstaiden viestinnässä helmikuun alussa 2016. Kuntoutus sai Tuukan miettimään alkoholin käyttöään, mutta tärkeä osa kuntoutusta oli myös oppiminen olemaan työpaikalla, tehdä töitä ja olla osana työyhteisöä. Keskeytyneiden opintojen ja pitkän työttömyyden takia ajatus työnteosta missä tahansa työpaikassa oli ollut Tuukalle hämärä, kaukainen ja pelottavakin. Uusix-verstaiden viestinnässä Tuukka huomasi pärjäävänsä hyvin ja ajatukset työssä olemisesta kirkastuivat, eivätkä tuntuneet yhtään pelottavilta.

”Kuntoutuminen käynnistyi nopeasti luultavasti siksi, että sain tehtäväkseni oikeita töitä. Halusin ja pystyin kantamaan annetuista tehtävistä vastuun ja minulle konkretisoitui, kuinka työpaikalla toimitaan. Minulla ei ollut suorituspainetta, sillä kuntoutuksessa otettiin tilanteeni hyvin huomioon”, Tuukka kertoo.

Tuukan mielestä virkistystoiminnalla on ollut suuri rooli hänen kuntoutumisessaan. Hän kertoo, että sarjakuvakursilla ja kuvataidekursilla saattoi vapautuneesti toteuttaa itseään ilman tarvetta olla erityisen hyvä. Hän huomasi myös, että rennossa ilmapiirissä oppii paremmin kuin paineen alla. Koulussa oli pitänyt suorittaa ja suoriutua. Lopputyöt Tampereen ammattikorkeakoulussa jäivät suurelta osin tekemättä juuri siksi, että Tuukka oli asettanut riman niin korkealle, että oli liian haastavaa yltää siihen.

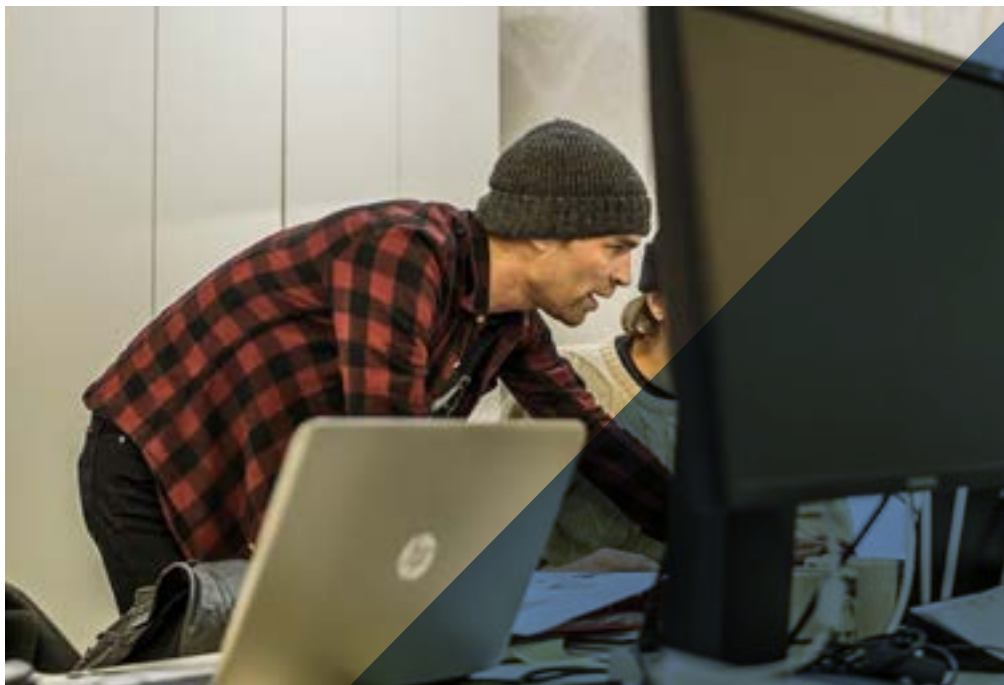
”Kouluun oli ollut vaikea päästä, koska sinne otettiin vain visuaalisesti lahjakkaita ihmisiä, ja lopputyöt miettiessäni ajattelin, että taitoni eivät riitä. Olisin valmistunut helposti, jos olisin itse hyväksynyt lopputyöt, jotka eivät välttämättä olisi olleet parhaita. Tulevaa työelämääkin pelkäsin juuri siksi, että ajattelin olevani riittämätön.”

Aloittaessaan Uusix-verstailla Tuukka työskenteli kolmena päivänä viikossa neljä tuntia päivässä, mutta työaika lisättiin vähitellen. Päihdeongelmaan hän ei hakenut Uusixilta erityistä apua, koska hoitokontakti oli jo valmiina. Alkoholiongelmastaan Tuukka kertoo puhuneensa eniten Duurin sosiaalityöntekijän kanssa.

”Duurissa tehtiin minulle aktivointisuunnitelma, ja nyt se on toteutunut”, Tuukka iloitsee. Helmikuussa 2017 hän aloitti kokopäiväisessä, palkkatuetussa työssä viestinnän graafikkona. Oikea työpaikka ja kuukausipalkka ovat Tuukalle kymmenen vuoden tauon jälkeen tervetulleita.

”Nyt voin sanoa, että kuntoutus on toiminut”, Tuukka sanoo ja lähtee jatkamaan töitään Uusixin viestintään.

”Nyt voin sanoa, että kuntoutus on toiminut.”

Eija on ommellut Uusix-verstailla jo seitsemän vuotta

”Aion jatkaa täällä niin pitkään kuin saan ja pystyn.”

Eija työskenteli vielä 2000-luvulla Halvan karamellitehtaalla Pitäjänmäellä, mutta sai lopputilin 10 vuoden palveluksen jälkeen. Työtömäksi Eijan ei tarvinnut kuitenkaan jäädä, sillä hänet ohjattiin Uusix-verstaalle työtoimintaan.

”Aloitin jo vuonna 2010 Kyläsaaren Uusixilla, jossa ompelin patalappuja, patakintaita ja kasseja”, Eija kertoo.

Kyläsaaren toimipisteestä Eija vaihtoi Teollisuuskadulle, mistä Uusix muutti Suvilahteen. Siitä lähtien Eijalla on ollut oma paikkansa Suvilahden Tilausompeleimossa, jossa syntyy pussi- ja aluslakanoita, tyynyliinoja ja kasseja. Eijan kanssa sovitaan aina kuuden kuukauden työtoimintajaksosta kerrallaan, mutta joka kerran hän on halunnut ja saanut jatkaa Uusixilla.

Ompelu ei ollut Eijalle uutta ennen Uusix-verstailla aloittamistakaan, sillä hän oli tutustunut ompelukoneen käyttöön vanhempiensa vanhalla Berninalla. Eijalla ei ole ompelukonetta kotona, mutta kerran kuussa omien töiden päivinä hän on voinut korjailla vaatteitaan Uusixilla.

”Olen Uusixiin oikein tyytyväinen. Täällä on hyvä ilmapiiri ja töitä sopivasti kolmena aamupäivänä viikossa. Pysyn työssä kiinni, mutta en pääse väsymään. Ohjaajat ovat kivoja ja he opettavat ja neuvovat aina, jos apua tarvitsee”, Eija kertoo.

Eijan mielestä ompeleminen ei ole vaikeaa eikä fyysisesti raskasta, mutta viikoittaiseen, yhteiseen 15 minuutin jumppataukoon osallistumista hän pitää tärkeänä.

”Voimistelen silloin tällöin yksinkin, jotta olkapäät ja hartiat pysyvät vetreinä”, Eija sanoo.

Eijasta tuntuu hyvältä voida lähteä aamuisin kotoaan Mellunkylästä metrolla ja bussilla töihin. Päivissä on mielekästä toimintaa ja työkavereita, joiden kanssa vaihtaa ajatuksia.

”Mukavaahan täällä on. Ei tarvitse lorvia kotona miettimässä. Uusix-verstailla ei tarvitse stressata, ja aion jatkaa täällä niin pitkään kuin saan ja pystyn.”

Näyttää siltä, että Eijalla on edessään vielä monta kuuden kuukauden jaksoa Uusixilla.

VUOSIKYSELY ASIAKASTYÖNTEKIJÖILLE UUSIX-VERSTAAT 2016	
Keskiarvotaulukko	
	Kaikki vastaajat
	N=259
	2016 KESKIARVO
Arjen asioiden hoitaminen	2,83
Päivärytmin säännöllisyys (esim. herääminen aamulla)	3,13
Ruokailun säännöllisyys	2,68
Asuminen	3,35
Raha-asioiden hoitaminen	2,32
Virastoasioiden hoitaminen (esim. lomakkeiden täyttäminen)	2,70
Arkiaskareiden hoitaminen (esim. pyykki, siivous)	2,81
Vapaa-aika ja ihmissuhteet	2,89
Suhteet perheenjäseniin	3,27
Kaverisuhteet	2,86
Aktiivinen harrastustoiminta	1,92
Päihteidenkäytön hallinta	3,51
Opiskelu- ja työelämävalmiudet	2,54
Työkokemus	2,04
Osaaminen työtehtävissä	2,23
Rohkeus tarttua työhön	2,63
Halukkuus oppia uutta	3,17
Yhteistyö toisten kanssa	3,17
Työnhakuun liittyvä osaaminen	2,00
Terveys ja elämänhallinta	1,85
Fyysinen terveys	1,68
Psyykinen terveys	1,85
Jaksaminen	1,71
Itseluottamus	1,88
Tavoitteiden selkeys omassa elämässä	1,73
Vastuunotto omista arjen asioista	2,11
Rohkeus pyytää apua toisilta	2,06
Itsevarmuus suoriutua työelämässä	1,81
Arvioi työtehtäviäsi työpajalla	4,27
Saan riittävästi työtehtäviä	4,52
Saan tehdä mielekkäitä työtehtäviä	4,26
Pystyn suoriutumaan töistäni	4,41

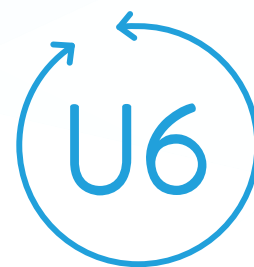
VUOSIKYSELY ASIAKASTYÖNTEKIJÖILLE UUSIX-VERSTAAT 2016	
Saan vaikuttaa omaan työhöni	4,10
Saan kokeilla riittävän monipuolisesti erilaisia töitä	4,05
Opin työssä uusia taitoja	4,22
Saan työssä onnistumisen kokemuksia	4,31
Arvioi työpajayhteisöä	4,22
Viihdyn ryhmässäni	4,50
Toiset hyväksyvät minut sellaisena kuin olen	4,37
En joudu nolatuksi, vaikka epäonnistuisin tehtävissäni	4,51
Voin olla apuna ja tukena toisille	4,19
Voin vaikuttaa siihen, miten toimimme ryhmässä	3,77
Työpajalla saan kannustusta	4,24
Olen kannustava toisia kohtaan	4,02
Voin keskustella vapautuneesti toisten kanssa	4,15
Arvioi työtoimintaa työpajalla	4,38
Luotan työpajan ohjaajiin	4,61
Koen, että ohjaajat välittävät minusta	4,35
Saan ohjaajilta riittävästi ohjausta työssä	4,48
Ohjaajat luottavat minuun työntekijänä	4,21
Saan kannustavaa palautetta työn tuloksista	4,23
Oletko kohdannut epäasiallista kohtelua omalla osastollasi (esim. uhkailua, kiusaamista, syrjintää tai rasismia)?	4,79
Riku-toiminnasta on ollut minulle hyötyä pajalle sopeutumisessa?	3,46
Retket, tapahtumat, tutustumiskäynnit ja liikunta	3,24
Oman osaston retket	3,67
Uusixin yhteiset tapahtumat ja retket (Olympix, Puurojuhla, liikunta- ja ulkoilupäivät)	3,40
Viikkoliikunta Kumpulassa (jumppa, kuntosali, sulis)	2,77
Viriketoiminta (mölkkyliga, petankki, muu harrastustoiminta)	3,10
Tiedonkulku Uusixilla	3,42
Saan tietoa Uusixin toiminnasta	3,87
Saan tietoa pajakokouksista / osastokokouksista	3,99
Saan tietoa info-tv:stä	3,40
Saan tietoa Skribo-lehdestä	3,57
Saan tietoa osastoni ilmoitustauluilta	4,04
Saan tietoa Uusix.fi-sivulta	3,27
Saan tietoa Uusixin facebook-ryhmästä	2,49
Saan tietoa: uusixmix.blogspot.fi	2,68
Yhteenveto	2,95

UUSIX-VERSTAIKEN SIDOSRYHMÄKYSELY 2016		
KESKIARVOTAULUKKO		
	KAIKKI VASTAAJAT	
	8	25
	2016 KESKIARVO	2015 KESKIARVO
Miten Uusixin henkilöstö on tavoitettavissa?	3,75	3,88
Miten sinuun olla yhteydessä Uusixilta?	3,13	3,25
Pidän yhteyttä Uusixiin	3,5	3,30
puhelimitse	3,88	3,72
sähköpostitse	3,13	3,00
työpaikalla käynti	3,5	3,16
Yhteistyö Uusixin kanssa	3,83	3,40
Miten asiat hoituvat	3,63	3,88
Miten tehtävänjako luonnistuu	3,63	3,74
Miten saat tietoa pajojen paikkatilanteesta	4,25	2,58
Tyytyväisyys Uusixin toimintaan	3,25	3,45
Uusixin toiminta täyttää sille asetetut odotukset	3,5	3,63
Miten tyytyväisiä asiakkaat ovat olleet kokemuksiinsa Uusixilla?	3,63	3,96
Toimivatko Uusixin työnjohtajat yhdenmukaisesti / samoilla säännöillä?	2,88	3,08
Kuinka yhdenvertaiset työtoimintajaksot eri Uusixin osastoilla on?	3	3,09
Mielipide Uusix edustaa...	3,8	3,68
oikeudenmukaisuutta	3,63	3,60
välittämistä	4	3,76
Arvioi Uusixin osastoja työtoiminnan näkökulmasta vuoden 2016 osalta. (laadukasta ja mielekästä kuntouttavaa työtoimintaa)(voit jättää arvioimatta jos ei ole kokemuksia)	3,73	3,67
Koru	3,67	3,88
Keramiikka	3,67	3,86
Metalli & Fillari	3,33	3,31
Kädentaito	3,63	3,81
Rakennusosat & Kuljetus	3,6	3,69
PC-kierrätys	3,6	3,75
Verhoilu & Sisustusompelimo	3,75	-
Puu & Pinta	4	3,88
Rakennus & Huolto	3,5	3,50

UUSIX-VERSTAIKEN SIDOSRYHMÄKYSELY 2016		
Tietotekniikka & Koulutus	3,86	3,73
Painotex	3,6	3,44
Kutomo	3,83	3,56
Huolto Suvilahti	4	-
Pakkaus & Postitus	4,2	3,70
Tilausompelimo	4	-
Viestintä & Myynti	3,67	-
Yhteenveto	3,62	-

Uusix-verstaiden vuosittainen Olympix-tapahtuma keräsi koko talon väen Kyläsaaren toimipisteen takapihoille syksyllä 2016.

Uusix

Uusix-Suvilahti
Parrukatu 4
00540 Helsinki
www.uusix.fi

Uusix-Kyläsaari
Kyläsaarenkatu 8 J
00580 Helsinki
www.uusix.fi